

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz skrótów	XVII
Wykaz literatury	XXI
Wykaz orzecznictwa	XXXI
Rozdział I. Pojęcie akcjonariatu pracowniczego i jego istota z punktu widzenia prawa pracy	1
§ 1. Pojęcie i formy akcjonariatu pracowniczego	1
§ 2. Akcjonariat pracowniczy w świetle prawa pracy	9
I. Tło rozważań. Ujęcie własności pracowniczej w naukach ekonomicznych	9
II. Pracownicza własność akcji i udziałów na gruncie nauk prawnych	11
III. Akcje i udziały pracownicze a wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia związane z pracą	12
IV. Akcjonariat pracowniczy jako przejaw partycypacji pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwem	19
Rozdział II. Tło ideologiczno-historyczne akcjonariatu pracowniczego	29
§ 1. Wprowadzenie	29
§ 2. Ślady idei własności pracowniczej w dziewiętnastowiecznej myśli ekonomicznej	29
§ 3. Własność pracownicza w nauce społecznej Kościoła katolickiego	31
§ 4. Akcjonariat pracowniczy w nurcie tzw. trzeciej drogi. Kapitalizm ludowy	33
Rozdział III. Akcjonariat pracowniczy na świecie	37
§ 1. Wprowadzenie	37
§ 2. Własność pracownicza w USA	38
I. Tło ustrojowe	38
II. Trust jako podstawa funkcjonowania ESOP	39
III. Rodzaje ESOP	41
IV. Etapy kreowania własności pracowniczej	41
V. Wpływ pracowników akcjonariuszy na zarządzanie przedsiębiorstwem	43
VI. ESOP z dominującym udziałem pracowniczym	44

VII. Efekty ekonomiczne zastosowania akcjonariatu pracowniczego w modelu ESOP. Ulgi podatkowe	45
VIII. ESOP – stan obecny i perspektywy	46
§ 3. Akcjonariat pracowniczy we Francji	47
I. Wprowadzenie	47
II. Opcje na akcje dla załogi	47
III. Sprzedaż akcji załozde na zasadach preferencyjnych. Fundusze FCPE	48
IV. Nieodpłatne nabycie akcji przez pracowników	50
V. Wykup pracowniczy	50
VI. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji	51
VII. Podsumowanie	51
§ 4. Własność pracownicza w postsocjalistycznych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	52
I. Wprowadzenie	52
II. Zarys rozwiązań przyjętych w zakresie prywatyzacji pracowniczej w wybranych krajach postsocjalistycznych	53
Rozdział IV. Historia akcjonariatu pracowniczego w Polsce	57
§ 1. Wprowadzenie	57
§ 2. Model akcjonariatu pracowniczego zastosowany w Gazolinie S.A. ..	58
§ 3. Koncepcja własności pracowniczej S. Grabskiego	61
§ 4. Akcjonariat pracowniczy w Polsce w pierwszych latach transformacji ustrojowej	63
I. Wprowadzenie	63
II. Akcjonariat pracowniczy w ustawie prywatyzacyjnej z 1990 roku	67
1. Uwagi wstępne	67
2. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji kapitałowej	69
3. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji likwidacyjnej	72
4. Ocena przyjętych rozwiązań	74
III. Kierunki zmian	76
1. Pakt o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania	76
2. Ustawa o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji	78
Rozdział V. Akcjonariat pracowniczy związany z prywatyzacją w Polsce po 1996 roku	81
§ 1. Wprowadzenie	81

§ 2. Prawo do nieodpłatnego nabycia akcji	83
I. Charakter prawa do nieodpłatnego nabycia akcji	83
II. Pojęcie „uprawnieni pracownicy”	83
III. Etapy kształtowania prawa do nieodpłatnego nabycia akcji	90
IV. Procedura udostępniania akcji „uprawnionym pracownikom”	95
V. Problematyka dochodzenia roszczeń związanych z prawem do nieodpłatnego nabycia akcji w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego	98
1. Zasady dochodzenia roszczeń pracowników związanych z prawem do nabycia akcji	98
2. Prawo do akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw a status pracownicy uprawnionych według judykatury Sądu Najwyższego	102
3. Charakter prawny obowiązków spółki pracodawcy w ramach procedury zbycia akcji pracownikom	104
VI. Regulacje ograniczające zbywalność akcji pracowniczych nabytych nieodpłatnie	109
VII. Nieodpłatne nabycie akcji – rozwiązania szczególne	110
VIII. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji pośredniej w świetle badań	118
§ 3. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji bezpośredniej	120
I. Wprowadzenie	120
II. Akcjonariat pracowniczy w ramach prywatyzacji bezpośredniej realizowanej w trybie wniesienia przedsiębiorstwa do spółki	121
III. Akcjonariat pracowniczy w przypadku oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania (spółki pracownicze)	123
IV. Spółki pracownicze w świetle badań	128
§ 4. Akcjonariat pracowniczy związany z prywatyzacją na podstawie porozumienia zbiorowego (PKP Cargo S.A.)	131
§ 5. Ocena akcjonariatu pracowniczego związanego z prywatyzacją	133
Rozdział VI. Akcjonariat pracowniczy w Polsce poza kontekstem przekształceń własnościowych	135
§ 1. Wprowadzenie	135
§ 2. Możliwości tworzenia planów akcjonariatu pracowniczego na gruncie Kodeksu spółek handlowych	135
I. Uwagi wstępne	135
II. Wsparcie finansowe dla pracowników przy nabywaniu lub obejmowaniu akcji emitowanych przez spółkę pracodawcę	137

III. Nabycie akcji własnych przez spółkę pracodawcę w celu zaferowania ich pracownikom	145
IV. Warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego spółki akcyjnej w celu przyznania pracownikom praw do objęcia akcji	153
§ 3. Spółki pracownicze powstałe w celu nabycia upadłego, będącego spółką handlową z udziałem Skarbu Państwa	160
§ 4. Akcjonariat pracowniczy w polskich filiach spółek zagranicznych ...	164
§ 5. Własność pracownicza poza kontekstem prywatyzacyjnym w świetle badań	168
§ 6. Podsumowanie	171
Zakończenie. Perspektywy akcjonariatu pracowniczego w Polsce	173
§ 1. Wprowadzenie	173
§ 2. Stanowisko Unii Europejskiej	173
§ 3. Zapowiedzi zmian ustawowych	178
§ 4. Uwagi końcowe	182